

Complexnummer: 527891

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Haar

Aantal complexonderdelen

34

Monumentnummers van complexonderdelen

527892, 527893, 527894, 527895,
527896, 527897, 527898, 527899,
527900, 527901, 527902, 527903,
527904, 527905, 527906, 527907,
527908, 527909, 527910, 527911,
527912, 527913, 527914, 527915,
527916, 527917, 527918, 527919,
527920, 527921, 530011, 530012,
530013, 530014

Woonplaats

Haarzuilens

Gemeente

Utrecht

Provincie

Utrecht

Hoofdadres van hoofdobject

Kasteellaan 1, 3455 RR Haarzuilens

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

Complex HISTORISCHE BUITENPLAATS KASTEEL DE HAAR bestaande uit HOOFDGEBOUW KASTEEL DE HAAR (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), TOEGANGSPOORT MET TOEGANGSBRUG (3), DIENSTGEBOUW MET STALPLEIN MET WATERPUT (4), CHATELET MET KLEINE VOORBURCHT OF COUR MET PUT EN DUBBELE BRUG NAAR HET KASTEEL (5), DUIVENTOREN MET BRUG (6), FRANSE BRUG (7), GROTE VOORBURCHT (GROTE COUR/COUR D'HONNEUR) (8), KERK OF KAPEL OP KERKEILAND MET TWEE BRUGGEN (9), TUINSIERADEN IN DE ROZENTUIN (10), TUINSIERADEN IN DE PALMENTUIN (11), TUINSIERADEN IN DE ROMEINSE TUIN (12), BASTIONS TUSSEN ROMEINSE TUIN EN ZUYLENLAAN (13), SIERSMEEDIJZEREN BRUG (14), TUINSIERADEN AAN DE WESTZIJDE VAN DE ZUYLENLAAN, IN PARKDEEL IN LANDSCHAPSSTIJL (15), RUSTIEKE BRUG TUSSEN KASTEELGRACHT EN VIJVER IN LANDSCHAPSSTIJL (16), ENTREEHEK TER AFSLUITING VAN DE ZUYLENLAAN (17), PORTIERSWONING AAN DE

ZUYLENLAAN (18), TUINSIERADEN IN FRANSE TUIN (19), MOESTUINMUUR MET TOEGANGSPOORT MET SPIJLENHEK (20), RUSTIEKE BRUG TUSSEN FRANSE TUIN EN GROTE HERTENKAMP (21), TENNISHUISJE (22), BRUG LIMBURG (23), GROTE HERTENKAMP MET HERTENVERBLIJF (24), PLATTE BRUG (25), RUSTIEKE BRUG IN BETON IN HET ZUIDERPARK (26), RODE BAKSTENEN BRUG OP BOCHTDIJK (27), RUSTIEKE BRUG IN BETON MET HEK OVER DE BOCHTDIJK (28), BOSWACHERSWONING (29), TWEE DIENSTWONINGEN (30), BRUG (31), BANK (32), FONTEIN (33), HEK (34).

Het vijfhoekige middeleeuwse huis werd in de loop van de veertiende eeuw gesticht op een hoger gelegen stroomrug langs een dode arm van de Rijn. De Haar wordt voor het eerst in 1391 vermeld. Het kasteel werd onder leiding van dr P.J.H.Cuypers gedurende de jaren 1892-1912 geheel gerestaureerd, waarbij hij het middeleeuwse kasteel, dat nog in hoofdlijnen bewaard was gebleven, als uitgangspunt nam. Dit kasteel, dat in het begin van de vijftiende eeuw zijn typische vijfhoekige vorm kreeg, was gezien zijn grootte en opzet al een bijzonderheid ten tijde van de bouw. De restauratie omvatte niet alleen de herbouw van het kasteel maar ook de realisering van een uniek interieur, de creatie van een uitgestrekt landschappelijk park met in de kern verschillende geometrische tuinen en de aanleg van een dorp aan de rand van het park, dit alles op het ruim 450 ha. grootte landgoed. Tevens werd de dorpskerk door Cuypers gerestaureerd en deels herbouwd.

De inrichting van het kasteel, met zijn vaste decoratieve elementen als beeldhouwwerk, houtsnijwerk, lambriseringen, behangsels, marmeren en natuurstenen vloeren, tegelplateaus, glas-in-loodramen, smeedijzer, brons- en koperwerk behoort tot de hoogtepunten van de Europese interieurkunst van rond 1900 en is sinds zijn ontstaan onveranderd gebleven. In tegenstelling tot wat bij zovele andere historische huizen in Nederland het geval is, is deze aankleding van binnenruimten grotendeels gaaf bewaard. Als zodanig vertoont het complex een unieke en onverbreekelijke samenhang tussen kasteel, interieur, bijgebouwen en omgeving, in casu tuinen, park en historisch landgoed. Ook de van oorsprong reeds aanwezige kapel of kerk en het dorp werden in deze visie betrokken, zodat men van een 'Gesamtkunstwerk' kan spreken.

In samenwerking met elkaar creëerden de bouwmeester Dr P.J.H. Cuypers en de opdrachtgever baron Etienne van Zuylen van Nyevelt op basis van de middeleeuwse ruïne een monument van negentiende-eeuwse bouwkunst met verschillende betekenislagen. Tot in de kleinste details komt hierin de nauwe verwevenheid van thema's als de ridderlijke middeleeuwen en de verdediging van het geloof, de verering van de Vrouw en de familiegeschiedenis van de van Zuylens tot uiting. Bijzonder voor Nederland is het omvangrijke park, dat rond 1900 onder leiding van de tuinarchitect Henri Copijn en mede naar ideeën van vader en zoon Cuypers werd aangelegd en in zijn eclectische verschijningsvorm met zowel geometrische patronen als uitgestrekte delen in landschapsstijl geheel aansluit bij de ideeënwereld van de bouwheer en zijn bouwmeester.

De Haar beschikt over een grote variatie aan militaire, defensieve details, opgenomen in het park. Cuypers verwoordde deze toepassing van fortificatie-elementen als 'een raffinement aan voorzorgmaatregelen in de interne rangschikking, een systematische irregulariteit omdat in de tijd van de bouw iedere kasteelheer het beter wilde doen dan zijn buurman'. Hij legde tevens een direct verband met zijn eigen tijd: 'Die oerzorg ter verdediging is nu in onze moderne tijd verplaatst en gericht op de behoeften van de moderne samenleving. In geval van kasteel De Haar in het bijzonder, betekende dit, dat de wens om de herinnering te eren van de glorieuze voorouders van zijn tegenwoordige kasteelheer een centrale rol speelt.' Na de voltooiing van het hoofdgebouw werden de bijgebouwen in verschillende fasen gerealiseerd: de volgende fase betrof de voorburcht of Châtelet, grotendeels onder leiding van ir. Jos.Cuypers [eerste fase 1910; volgende fase enkele jaren later; het Châtelet werd nooit geheel voltooid, zoals

blijkt uit de tanding in de meest westelijke muur], en het Stalplein [verschillende fasen: stallen, koetshuis, wasplaatsen en garages]. De serres met wintertuin [in 1996 afgebroken] en de kerk. Ook de tuinen werden in verschillende fasen aangelegd: de Kruisvijver of Grand Canal is na 1920 vergroot, terwijl de Romeinse Tuin, de Rozentuin, het Noorderpark en het Zuiderpark in het begin van de twintigste eeuw gereed kwamen. De rozentuin onderging een belangrijke wijziging na de vroegtijdige dood van de oudste zoon van baron Etienne in 1912 en heeft sindsdien het karakter van een herinneringstuin gekregen.

Tijdens de restauratie en herbouw vergrootte van Zuylen het landgoed van De Haar door de aankoop van oorspronkelijk tot het kasteel behorende gronden tot een oppervlakte van ca. 450 ha. en werd er een nieuw dorp gepland omdat de oude huizen van Haarzuilens plaats moesten maken voor de groots opgezette parkaanleg van het Noorderpark. De oorspronkelijk, zeer grootscheepse plannen, waarbij het kasteel een centrale plaats in het landgoed zou krijgen werden slechts gedeeltelijk voltooid. Oorspronkelijk was het park ongeveer twee maal zo groot als het huidige park uitgedacht. Het parkgedeelte aan de westzijde van het complex is nooit uitgevoerd.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

Waardering van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS DE HAAR is cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als voorbeeld van een voor Nederland uniek complex van Kasteel of hoofdgebouw, Châtelet, bij- en dienstgebouwen, historische tuinen, tuinsieraden en parkaanleg, dat naar omvang, gevarieerde samenstelling en verscheidenheid van de onderdelen, tot stand is gekomen tijdens één restauratie- en herbouwperiode. Dit complex kan alleen vergeleken worden met enkele internationale voorbeelden.
- vanwege de bij de buitenplaats behorende geometrische tuinaanleg, die een representatief voorbeeld is van het werk van de tuin- en landschapsarchitect Hendrik [Henri] Copijn, tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Dr. P.J.H. Cuypers en Ir. Jos. Cuypers.
- vanwege de bij de buitenplaats behorende parkaanleg in landschapsstijl, die een representatief voorbeeld is van het werk van de tuin- en landschapsarchitect Hendrik [Henri] Copijn.

Monumentnummer*: 527892

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Monumentnaam**

De Haar

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kasteellaan	1		3455 RR	Haarzuilens		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vleuten	D			793
Vleuten	D			794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: HOOFDGEBOUW KASTEEL DE HAAR.

Middeleeuws geheel omgracht rode bakstenen kasteel op vijfhoekige grondslag, circa 1400, waarschijnlijk de opvolger van een ouder versterkt huis, in de periode 1892-1912 in neogotische en neorenaissance stijl gerestaureerd en gedeeltelijk herbouwd door Dr. P.J.H.Cuypers, waarbij van veel oorspronkelijk muurwerk gebruik werd gemaakt.

De in neorenaissance stijl opgetrokken voor- of oostgevel naar ontwerp van Dr. P.J.H.Cuypers ter vervanging van de oorspronkelijke lage muur, die tot de restauratie de open binnenplaats afsloot. Baksteen muurwerk met houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters. De voorgevel wordt aan de linkerkant afgesloten door een ronde toren, de z.g. Gevangenistoren en de zijgevels van de middeleeuwse zaalvleugel. Deze Gevangenistoren van zes bouwlagen met achthoekig, met leien gedekt spitsdak, is voorzien van torenspits/windwijzer. Onder de daklijst bruin geschilderde houten, omgaande weergang met heraldische afbeeldingen met de wapens van de Haar [drie ruiten] en Zuylen [drie zuilen] en luiken met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd]. Vensters gedeeltelijk met houten luiken geschilderd in de kleuren zilver en keel. De muren van de Gevangenistoren opgemetseld met baksteen van diverse grootte, waaronder oorspronkelijk muurwerk. De zijgevel van de Zaalvleugel, die de vijfde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoek van de oorspronkelijke middeleeuwse plattegrond vormt, met trapgevel, kruiskozijnen en weergang in vakwerk en baksteen. Later toegevoegde verbindingsgang tussen Gevangenistoren en Zijgevel Zaalvleugel waarschijnlijk aanvang 20ste eeuw.

Voorgevel van drie bouwlagen boven de kelderverdieping met hoofdentree in de vorm van een poorttoren met spits, met bakstenen toegangsbrug 'de Welkom', voorzien van natuurstenen balustrades en decoratie [griffioenen, leeuwen] en piëdestals. Houten klapbrug op ijzeren leggers tussen 'De Welkom' en de hoofdentree. Hoofdentree afgesloten met smeedijzeren dubbele poortdeur, gedecoreerd met heraldische motieven [zuilen, ruiten] gedateerd 1900. Hiernaast kleine smeedijzeren poortdeur. Bovenste bouwlaag met links uitgebouwd torentje en gedeeltelijk voorzien van gekanteelde muur [uitgekraagd]. Rechts van poorttoren erkervormige uitbouw met trapgevel over tweede en derde bouwlaag. De voorgevel wordt aan de rechterzijde afgesloten door een ronde toren, de z.g. Riddertoren. De Riddertoren van zes bouwlagen met achthoekig, met leien gedekt spitsdak voorzien van dakvensters met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd] en torenspits/windwijzer op de plaats van de oorspronkelijk heraut als torenbekroning. Onder de daklijst bruinhouten, omgaande weergang met heraldische afbeeldingen met de wapens van de Haar [drie ruiten] en Zuylen [drie zuilen] en luiken met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd]. Aan de noordzijde van de Riddertoren een torenvormig uitgebouwde traptoren met zeshoekig leiengedekt spitsdak. De muren van de Riddertoren opgemetseld met baksteen van diverse grootte, waaronder oorspronkelijk muurwerk. Vensters gedeeltelijk met houten luiken geschilderd in de kleuren zilver en keel.

Noordgevel, oorspronkelijke voorgevel, onderbroken door uitgebouwde rechthoekige toren naast voormalige hoofdingang, over drie bouwlagen boven kelder, aan de linkerzijde afgesloten door de Riddertoren. Onder rondgaand schilddak een bruinhouten weergang langs de onderste helft van de derde bouwlaag met heraldische afbeeldingen met de wapens van de Haar [drie ruiten] en Zuylen [drie zuilen] en luiken met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd]. Deze weergang onderbroken door de rechthoekige toren en zich voortzettend langs de westelijke gevel tot aan de z.g. Duiventoren. Houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters [ramen] met houten luiken, in heraldische kleuren beschilderd [zilver en keel].

Westgevel over drie bouwlagen boven kelder, onderbroken door de z.g. Duiventoren. Houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters [ramen] met houten luiken, in heraldische kleuren beschilderd [zilver en keel]. Onder rondgaand schilddak aan de noordzijde van de Duiventoren een bruinhouten weergang langs de onderste helft van de derde bouwlaag met heraldische afbeeldingen met de wapens van de Haar [drie ruiten] en Zuylen [drie zuilen] en luiken met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd]. Deze weergang is de voortzetting van de weergang langs de noordelijke gevel tot aan de z.g. Duiventoren. Weergang lopend vanaf de zuidzijde [rechts] van de Duiventoren tot over de gehele zuidgevel, vervaardigd van vakwerk met baksteen met houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters [ramen] met houten luiken, in heraldische kleuren beschilderd [zilver en keel]. Westelijke muur onderbroken door de Duiventoren van zes bouwlagen met achthoekig, met leien gedekt achthoekig spitsdak, voorzien van dakvensters met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd] en torenspits/windwijzer. Onder de daklijst van de Duiventoren omgaande weergang van vakwerk opgevuld met baksteen; vensteropeningen met luiken met de heraldische kleuren zilver en keel [gekeperd]. Op de derde bouwlaag, aan de zuidzijde van de Duiventoren een torenvormig uitgebouwde erker met leiengedekt dak en opengewerkte torenbekroning. De muren van de Duiventoren opgemetseld met baksteen van diverse grootte, waaronder oorspronkelijk muurwerk. Vensters gedeeltelijk met houten luiken geschilderd in de kleuren zilver en keel.

Zuidgevel, over drie bouwlagen boven kelder, aan de rechterzijde afgesloten door de Riddertoren. Onder rondgaand schilddak een weergang langs de onderste helft van de derde bouwlaag vervaardigd van vakwerk met baksteen met houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters met houten luiken, in heraldische kleuren beschilderd [zilver en keel]. Deze weergang onderbroken door een torenvormig uitgebouwde erker met leiengedekt dak en opengewerkte torenbekroning. Houten kruiskozijnen en glas-in-lood vensters met houten luiken, in heraldische kleuren beschilderd [zilver en keel].

De muren van de Zuidgevel opgemetseld met baksteen van diverse grootte, waaronder oorspronkelijk muurwerk.

Inwendig.

Kelderverdieping c.q. onderhuis gedeeltelijk uitgegraven en van deels nieuwe steunbogen en gewelven voorzien. In het souterrain verschillende keukens en andere dienstruimten gelegen rond centrale ruimte [o.a. de kookkeuken, de speelkeuken, de groentekeuken, de zuivelkeuken, de slagerij en de bloemenkelder.]

De grote kookkeuken als meest oorspronkelijke ruimte van het huis met massief gemetselde bakstenen muren van 1.40 dikte, daterend uit de vijftiende eeuw. Centraal hierin een dubbel steenkolenfornuis van Drouet, Parijs met roodkoperen waterreservoirs en messing aftapkranen. Voorts verschillende containers voor sauzen ['au bain Marie']. Onder het fornuis verbinding met rookkanaal, ter afvoer van lucht en koolmonoxide via de schouw in de keuken. In de schouw een schoepenrad, door een open vuur onder de kap van de schouw in beweging gebracht ter luchtverversing. Verbonden via katrollen en kettingen met 2 spitten. De wanden van deze keuken afgebiesd met tegels voorzien van zuilen en ruiten, welke motieven ook in de schoorsteenmantel.

Rechtstreekse verbinding met trap en oorspronkelijke dienstlift van de kelder naar het naast de Eetzaal gelegen 'Office' of dienkamer.

Verder in het souterrain, de Kindereetkamer met houtsnijwerk, fresco's en lambrisering, betegelde Wijnkelder, betegelde Bloemenkelder, diverse keukens en kelders deels met tegelwanden, deuren lambriseringen en fresco's.

Bel-étage

Representatieve gedeelten van het huis, gegroepeerd rond de oorspronkelijke binnenplaats, bij de restauratie overdekt. Deze vertrekken kennen een rijk uitgevoerd decoratieprogramma, gewijd aan verschillende aspecten van het middeleeuwse leven volgens de opvattingen van Cuypers en van Zuylen met talrijke verwijzingen naar de familiegeschiedenis uit de veertiende, vijftiende en zestiende eeuw. Thema's in iconografie en decoratie Hal, Balzaal en Ridderzaal: de 'Ridderschap' in dienst van Christendom en de Vrouw.

Voorts vele details uit de middeleeuwse dierenwereld en het plantenrijk uitgebeeld, met fabeldieren en gestileerde planten en bloemen. In de Hal hangt ook een tapijt, Brussels, zestiende eeuw, dat tot dezelfde serie behoort als de beide tapijten in de Balzaal; het stelt de strijd tussen het goede en het kwade voor met in het midden de gekruisigde Christus, omgeven door 'apocalyptische' strijders.

Hal

De Hal werd gesitueerd ter plekke van de oude binnenplaats, gedeeltelijk verkleind ten behoeve van kamers aan de

(onvoltooide) noordkant. Door Cuypers met een z.g. Monierconstructie overdekt. Gekleurde glas-in-loodvensters op de derde verdieping. Idee van buitenruimte uitgedrukt in grijs geschilderde muren met imitatievoegwerk. Zeer rijke iconografie in de vorm van beeldhouwwerk en geschilderde motieven en voorstellingen hoofdzakelijk met betrekking tot familiegeschiedenis in historisch perspectief, gecombineerd met allerlei aspecten van het leven in de middeleeuwen.

De belangrijkste personen en thema's in de Hal:

In voorhal beeld van Jan van de Haar.

Noordwand [direct rechts vanaf de vestibule] van boven naar beneden:

I. A t/m E. Het grote gebrandschilderde raam met presentatie van het Grote Charter in 1375 aan het Sticht door Arnold van Hoorne, vijftigste Prins-bisschop van Utrecht aangeboden. Heraldische afbeeldingen van de bisschop, de Utrechtse steden: Amersfoort en Rhenen en die van de kapittels van de Dom, St. Pieter, Oud-Munster, St. Jan en St. Marie.

II. Hieronder de wapenschilden van de 37 edelen die het charter ondertekend hebben, waaronder ook die der van Zuylens en van de Haar.

III. Hieronder rechts een reliëf van St. Joris, de patroon van de ridders met rechts zijn monogram en het schild van Zuylens. In de drie timpanen: in het midden de H. Maagd Maria met het kindeke Jezus. In de hoeken twee engelen in aanbidding. Links de H. Steven (St. Etienne).

IV. Voor het traceerwerk:

A. meest links: Elias van de Haar, Baljuw van het Sticht,

B. Jacob van Zuylens van de Vecht,

C. Zijn vrouw Christine van Zuylens van Nijevelt.

D. Boekel van de Haar.

E. Diederica van Maerssen, vrouw van

F. Frederik van Zuylens van Nijevelt, kastelein van Vreeland, op de hoek bij de andere galerij.

V. Eerste rij hoofdzakelijk in beslag genomen door dierfiguren. De volgende rij met fabels van Aesopus. De derde rij met motieven van Dierenwereld en Plantenrijk; in de onderste rij vier gebeeldhouwde hoofden van de vier maatschappelijke standen arbeider, burger, soldaat en wetenschapper.

Oostwand, [van boven naar beneden]

I. A. t/m C. Gebrandschilderde ramen met een aantal figuren uit geslacht van Zuylens. [het verbond van de Nyevelts, 1482].

II. Hieronder een viertal beelden, van links naar rechts:

A. Steven van Zuylen van Nijeveld, heer van Maarssen, Landscommandeur van de Duitse Orde van den Lande van Utrecht (1498-1527).

B. Dirk van Zuylen van de Haar, eerste burgemeester van Utrecht.

C. Zijn echtgenote Josyna van Drakenborch.

D. [Meest rechts] Willem van Zuylen van Nijeveld, staatsman, militair, literator en ondertekenaar van de Pacificatie van Gent.

III. Op de borstwering tussen de zes arcades: reliëfs met scènes uit de Hoofse wereld. Valkenjacht, tournooi, dans, schaakspel, hofleven en schaking.

Zuidwand

Gebrandschilderd raam met afbeelding uit kruistocht. [Warnald van Zuylen van Abcoude]

Westwand

Drie gebrandschilderde ramen met:

A. Dirk van Zuylen van de Vecht en Sweder van Zuylen van Beverweerd.

B. In het middenraam Etienne van Zuylen van Anholt

C. Rechter raam met Frederik van Zuylen van de Vecht en zijn zoon Etienne van Zuylen III.

Over de gehele zuid- en oostwand ter hoogte van de eerste verdieping een galerij waarvan op de balustrade een achttal muzikanten; de 'dirigerende' figuur met gelaatstrekken Dr. P.J.H. Cuypers.

Hier linksonder de toegangsdeur tot de Bal- of Feestzaal geflankeerd door bijna levensgrote beelden van Dirk van Zuylen van Nijeveld en zijn vrouw en nicht Elisabeth van Zuylen van Nijeveld.

Links en rechts van de toegang tot de Bibliotheek de beelden van Josyna van de Haar en Dirk van Zuylen van Nijeveld.

Beeldhouwwerk en houten wandbekleding van de Hal met vele fabeldieren en onderwerpen ontleend aan het planten- en dierenrijk afgebeeld. In de Biljartzaal op de kapitelen van de pilaren zes wapens of blazoenen van zes verschillende takken van de van Zuylens. Een Biljartruimte met lambrisering met diermotieven. Bank gedecoreerd met de beeltenissen van Herodotus, Homerus en Dante.

De hal is belegd met een vloer, deels van marmer en deels van mozaïek met geometrische figuren, cirkels, halve cirkels, gecombineerd met vierkanten.

Ridderzaal

Gebrandschilderd raam boven toegangsdeur tot de Ridderzaal met beeltenis van Frank van Borsselen, geflankeerd

door twee ridders.

Zaal met oorspronkelijke afmetingen, volgens oude opzet gerestaureerd als trapeziumvormige ruimte met nauwe vensters met spitsbogen. Wanden behangen met donkergroen fluwelen behang met heraldische motieven in zilverdraad [de Haar en Zuylen]. Op de oorspronkelijke afmeting een schildering van een ridder aangebracht, klaar voor de aanval.

Op het fries drie figuren als typische representanten van de Ridderschap: koning David, Keizer Karel de Grote en Roomskoning Willem II, graaf van Holland en Zeeland. Balken van de zoldering met wapenschilden en tekens [Davidster] verwijzend naar van Zuylens en verwante geslachten. Twee monumentale Luchters, met galopperende ridders omstreeks 1910 geplaatst. Ontwerp ontleend aan Viollet-le-Ducs "Dictionnaire raisonné du mobilier français".

Boven dubbele deur naar Bibliotheek de wapenschilden van de van Zuylens en de Rothschilds. In de lambrisering Vlaamse wandtapijt [Doornik], eerste helft van de zestiende eeuw, voorstellende een Romeinse Zegetocht.

Feest- of Balzaal

Feest- of Balzaal met beeldhouwwerk in reliëf 'Le Château de l'Amour', het Kasteel van de Liefde met minstreelgalerij rustend op marmeren zuilen met beeldhouwde figuren [deugden van de vrouw]. Naar voorbeeld van minstreelgalerij uit Viollet-le-Duc's Dictionnaire Raisonné. Decoratieve muurschilderingen met gotische en Jugendstilmotieven. Onderdeel van de wanden twee zestiende-eeuwse Brusselse wandtapijten, de 'Schepping van de wereld in zes dagen met de Zondeval' en 'de Triomf van Christus'. Bovenlangs de twee lange zijden van de zaal beeldhouwde reliëfs in Renaissancestijl met dansende paren, musici en jachtaferelen. Zeer rijk gecassetteerd plafond met decoratie in Jugendstilmotieven met oorspronkelijke elektrische verlichting. Parketvloer met Davidsterren. Aansluitend authentieke kapsalon 'Toilette des Dames'.

Bibliotheek

Bibliotheek of 'Boekerij'. Oorspronkelijk als eetkamer bedoeld; ook 'Salle de Famille' genoemd. Op de schouw is van linksboven naar rechts beneden de directe afstamming of genealogie van baron Etienne van Zuylen afgebeeld.

Zuid-Nederlandse of Vlaamse wandtapijt in lambrisering mogelijk met geschiedenis van Jephtha. In lambrisering eveneens een deur, oorspronkelijk voor de archiefkast met afbeeldingen van het scheppingsverhaal.

Eetzaal

Eetzaal met grote haardpartij, waarop Adam en Eva in het Paradijs afgebeeld. Voorts links het huwelijk van Tobias en Sara en rechts dat van Isaac en Rebecca. Door Cuypers ontworpen eettafel en daarbij behorende stoelen met oorspronkelijke bekleding. Twee dientafels met smeedijzeren onderstel met heraldische zuil en marmeren dekbladen. Hierboven twee Vlaamse wandtapijten, voorstellende een Vlaams dorpstafereel en de Zomer naar schilderijen van David Teniers de Jongere. Wandbekleding en gordijnen oorspronkelijk uit de tijd van de restauratie. Kroonluchter naar 17de-eeuws model.

Eerste en tweede verdieping

Slaapkamers, badkamers en dienstruimten, gedeeltelijk met lambriseringen, houtsnijwerk, geschilderde decoraties,

fresco's, ingebouwde hemelbedden in internationale neostijlen. Gordijnen gedeeltelijk origineel uit de tijd van de restauratie.

De verschillende verdiepingen worden verbonden door een lift, tijdens de restauratie geïnstalleerd bij de diensttrap in de noordvleugel.

Heteluchtverwarming met leidingen en radiatoren, geïnstalleerd tijdens de restauratie (circa 1900) door Ingenieursbureau Huygen te Rotterdam. Installatie verbonden met ketelhuis in Châtelet via speciaal vervaardigde gang door de gracht.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW KASTEEL DE HAAR is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als markante uiting van internationaal romantisch-historiserende restauratie-opvattingen van een middeleeuws kasteel uit het einde van de 19de eeuw;
- als gaaf intact gebleven uitdrukking van een adellijke wooncultuur van rond 1900, die zijn weerga slechts in een aantal internationale voorbeelden vindt;
- als hoogtepunt uit het oeuvre van de architecten Dr. P.J.H. en Jos. Cuypers;
- als rijke en gaaf bewaarde uitdrukking van Nederlandse toegepaste interieurkunsten rond 1900 met vaste decoratieve elementen als beeldhouwwerk, houtsnijwerk, lambriseringen, behangsels, marmeren en natuurstenen vloeren, tegeltableaus, glas-in-loodramen, smeedijzer, brons- en koperwerk;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de hoge industrieelarcheologische waarde (keukeninrichting, inrichting badkamers, hete luchtverwarming);
- vanwege de hoge ensemblewaarden.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel

Monumentnummer*: 527893

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Monumentnaam**

De Haar

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens, Vleuten

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kasteellaan	1		3455 RR	Haarzuilens	Bij	
Stalplein	1			Haarzuilens		
Stalplein	2			Haarzuilens		
Stalplein	3			Haarzuilens		
Stalplein	4			Haarzuilens		
Stalplein	6			Haarzuilens		
Stalplein	7			Haarzuilens		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vleuten	E			1
Vleuten	D			574
Vleuten	D			675
Vleuten	D			656
Vleuten	E			1380
Vleuten	E			449
Vleuten	D			324
Vleuten	D			325
Vleuten	D			52
Vleuten	D			434
Vleuten	D			655
Vleuten	E			448
Vleuten	E			7

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vleuten	D			447
Vleuten	D			34
Vleuten	D			575
Vleuten	D			51
Vleuten	D			84
Vleuten	E			32
Vleuten	D			676
Vleuten	D			677
Vleuten	D			520
Vleuten	E			8
Vleuten	D			270
Vleuten	E			10
Vleuten	D			81
Vleuten	D			341
Vleuten	D			334
Vleuten	D			361
Vleuten	D			793
Vleuten	E			1379
Vleuten	D			38
Vleuten	E			1194
Vleuten	E			450
Vleuten	D			35
Vleuten	E			6
Vleuten	E			3
Vleuten	D			39
Vleuten	D			340
Vleuten	D			271
Vleuten	D			629
Vleuten	E			1193
Vleuten	E			9
Vleuten	E			6272
Vleuten	D			333
Vleuten	D			576
Vleuten	D			628
Vleuten	D			571
Vleuten	E			2106
Vleuten	D			678
Vleuten	E			11

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vleuten	D			794
Vleuten	D			438
Vleuten	D			446
Vleuten	E			15
Vleuten	D			78
Vleuten	E			6269
Vleuten	D			751
Vleuten	D			752
Vleuten	D			753
Vleuten	E			8945
Vleuten	E			8952
Vleuten	E			9293
Vleuten	E			9294
Vleuten	D			1119
Vleuten	D			1120

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

De historische parkaanleg van kasteel de Haar is in grote lijnen ontworpen ten tijde van en kort na de restauratie van het hoofdgebouw (1894-circa 1910). Het concept van het park van kasteel de Haar was oorspronkelijk veel groter dan het park dat daadwerkelijk is uitgevoerd; ook het huidige open land ten westen van de Rijndijk, die nu de westgrens van een groot deel van de aanleg markeert, zou deel uitmaken van de parkaanleg. In dit oorspronkelijke concept zou het kasteel een centrale plaats innemen in een ontworpen landschap met verschillende zichtlijnen op punten in de omgeving. Onderdelen van de toenmalige bestaande infrastructuur, daterend uit de vijftiende en latere eeuwen, zijn ingepast in de nieuwe landschappelijke transformatie van het gebied.

Aan de aanleg van het groots opgezette tussen 1894 en circa 1910 gerealiseerde park ligt een intensief en langdurig ontwerpproces ten grondslag dat tot een groot aantal afwijkende ontwerpen en schetsen heeft geleid en in de ontwerpfase en erna verschillende wijzigingen heeft ondergaan. De tot stand gekomen aanleg is te onderscheiden in een Noorderpark en een Zuiderpark, die compositorisch met elkaar zijn verbonden maar door de openbare weg (Bochtdijk) worden gescheiden. Een belangrijk motief dat beide parken met elkaar verbindt is de uitgestrekte vijverpartij, door de tuinarchitect Copijn in 1894 in zijn bij de uit dat jaar daterende overzichtskaart behorende "Description" een "rivierarm" genoemd "die het park van voor tot achter doorstroomt". De compositie van het park bestaat voorts uit een waaivormige structuur van zichtassen geconcipeerd vanuit het kasteel, met name vanaf de entree, verder vanuit de torens en vanaf de zuidgevel. Deze zichtassen strekken zich uit over de coulissen van het ontworpen en vormgegeven parklandschap, over de meer in formele trant aangelegde tuinen direct rond het kasteel en over de lange oprijlaan (aan weerszijden met dubbel beuk en eik beplant), de Zuylenlaan. Vanuit het kasteel liep een aantal zichtlijnen in noordoostelijke en noordwestelijke richting oorspronkelijk door tot over de grenzen van het park. Zij waren onder andere gericht op kerktorens van dorpen in de omgeving. Het merendeel van deze zichten is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

thans dicht gegroeid. Het Noorderpark, waar zich het kasteel en bijgebouwen bevinden, kent de grootste variëteit aan doorzichten en in formele trant aangelegde deeltuinen. Het Zuiderpark, dat qua oppervlakte ongeveer even groot is als het Noorderpark, is voor een groot deel gemodelleerd rond een enkel doorzicht vanuit de zuidzijde van het kasteel: het doorzicht bestaat uit een ruime en diepe parkweide in landschapsstijl met boomgroepen als coulissen, met glooiend bodemprofiel en geflankeerd door een grootschalige vijverpartij in landschapsstijl en stroken parkbos (sinds 1974 doet een groot deel van het Zuiderpark dienst als golfterrein). Tevens is het Zuiderpark een wandelpark: een wandeling van serpentinevormig verlopende wandelpaden voert langs de randen van het park en deels door het open parkgedeelte en rondom de vijverpartij. Deze wandeling is verbonden met de wandeling door het Noorderpark via de rustieke brug in beton met hek over de Bochtdijk (zie complexonderdeel 28). De werkzaamheden aan de aanleg van het Zuiderpark begonnen in circa 1905 en het park kreeg pas in 1909 zijn huidige gedaante. De bonnekaart uit 1908 laat zien dat in dat jaar alleen het oostelijke deel van het Zuiderpark nog in een staat van wording verkeerde. Een belangrijk karakteristiek van de aanleg van het Noorder- en Zuiderpark is verder de beslotenheid van het park naar het omringende landschap. Copijn zegt hierover in zijn "Description": "Boven alles moet het kasteel omringd worden door een forse groenmassa, die het een achtergrond geeft en waartegen de contouren van het slot zich kunnen aftekenen en waardoor deze imposante bouwmassa als het ware omkadert wordt. Het bos te noorden van het kasteel ondersteunt dit ontwerp terwijl het tegelijkertijd de Noord- en Noordwestenwinden opvangt".

De scheiding tussen het Noorder- en Zuiderpark door de Bochtdijk kreeg in het Noorderpark het profiel van een aarden schutterswal, die net hoog genoeg was "om een knielende boogschutter bescherming te bieden" (Joseph Cuypers); tegelijkertijd maakt deze wal het mogelijk de openbare weg aan het gezicht te onttrekken, waardoor het Noorder- en Zuiderpark ongemerkt in elkaar over lijken te gaan.

Architect van het totaalconcept van het park was Henri G. Copijn, die hiervoor op 3 februari 1896 het contract ondertekende. Dit contract vermeldt ondermeer: "De werkzaamheden starten op 1 maart 1896 volgens het getekende plan van H.G. Copijn, onder de directie van de restauratie-architect P.J.H. Cuypers".

Twee jaar eerder, in 1894, had Copijn al het basisontwerp gemaakt en verwerkt tot een grote overzichtskaart (Coll. J. Copijn, Groenekan). In de bij de kaart behorende "Description" geeft Copijn een indruk van de achterliggende gedachten voor het ontwerp en voor het verschil in karakter tussen het Noorder- en Zuiderpark: "... Het ontwerp geeft een helder beeld van de diverse uitgangspunten met betrekking tot de onmiddellijke omgeving van het kasteel, de openbare weg en het dorp en met behulp van de grote geplande laan, de Zuylenlaan. Het verschil in karakter kan men op de kaart zien. Het zuidelijke deel, met zijn grote waterpartij, zijn bebossing en omsloten plekken, vormt een park in landschapsstijl op de wijze, die de Engelsen met 'pleasure-ground' aanduiden. Het noordelijke deel aan de oost- en noordzijde van het kasteel is een groot 'parc à bétail' (een aanleg met veeweiden), een echt Engels park waar de eentonigheid van de weiden wordt onderbroken door bosquetten, boomgroepen en solitaire bomen. De bomen, verspreid geplant in de weiden zijn Iepen, Eiken, Linden, Notenbomen en Esdoorns. De kleine slootjes zijn zoveel mogelijk verborgen door beplanting en een onregelmatige aanleg. Een kleine beek of rivier kabbelt rustig door het landschap en lijkt zich te verbinden met de waterpartijen in het andere deel van het park. Deze continuïteit wordt onderbroken door het verschil in niveau (meer dan een meter) van het waterpeil tussen beide delen. Toch wordt zij wel gesuggereerd door de waterloop met beplanting te verbergen. De verschillende pachtboerderijen, zichtbaar vanuit het kasteel, verlevendigen de kleuren of nuances in het landschap. Enkele slingerpaden maken het mogelijk om dat deel van het park te doorkruisen. De vergezichten vanuit het kasteel,

geleid door de beplanting, lijken zich te verliezen in de verte. Dit deel van het park is op deze wijze praktisch geheel bestemd voor economische doelstellingen, terwijl tegelijkertijd het landschap verfraaid wordt.....".

Het Zuiderpark omschrijft Copijn als een "parc paysager" en als "pittoresque" waarvan de zanderige bodem de gelegenheid geeft om heldere waterpartijen en droge wegen en paden aan te leggen en waar alles weelderig zal groeien: "...ook kan het terrein heel goed heuvelachtig worden vormgegeven...", hetgeen ook is gebeurd.

Ongetwijfeld hebben P. Cuypers en zijn zoon J. Cuypers een stempel op het ontwerp van Copijn gedrukt. Van de laatste twee zijn een aantal ontwerpen voor het park bekend, met name van de in geometrische stijl aangelegde deeltuinen rond het kasteel, die in het algemeen slechts in afgeleide vorm in het ontwerp van Copijn zijn terug te vinden. In ieder geval hebben P. en J. Cuypers een indringende rol gespeeld bij het ontwikkelen van het concept voor het ontwerp door Copijn en wellicht ook op de invulling daarvan. De diverse fortificatie-elementen rond en langs de deeltuinen van het Noorderpark zijn van hun hand.

Uit de onderlinge correspondentie van Copijn, vader en zoon Cuypers en de eigenaar zou de gevolgtrekking gemaakt kunnen worden dat bij de schepping van het Noorderpark een soort stalenboek van internationale en historische tuinen en tuintypen voor ogen stond. Het verband tussen de tuinen en lanen moest gemaakt worden door een "Engelsch park". Het kasteel diende omgeven te worden door "Middelleeuwse tuinen en wel volgens de regelmaat van de 15de eeuw". Onder laatstgenoemde tuinen worden de tuinen in Renaissance tuinstijl terzijde van de laan van het poortgebouw naar het chatêlet bedoeld. Deze tuinen bevatten een 'Oosterse tuin' oftewel een Palmentuin. Intermediair tussen kasteel en Zuiderpark werd de zogenaamde Romeinse tuin aangelegd. Ten westen van het naar de regels van de Frans classicistische tuinarchitectuur aangelegde 'Grand Canal', de menagerietuin, een kleinschalige aanleg in Franse vroeg landschappelijke stijl. Aan de westzijde van het park, op ruime afstand van het kasteel werd op bestaande tuinbouwgronden aan de Eykstraat, tussen de nieuw aangeplante bosrand en het nieuw aangelegde dorp Haarzuilens, de grote moestuin aangelegd, met ten noorden daarvan een boomgaard. De moestuin herbergde een zeer ruime wintertuin, waarvan de gietijzeren omkassing in 1996 werd afgebroken. Er was bij de tennisbaan een doolhof naar voorbeeld van het doolhof op Hampton Court (gereconstrueerd in 2001) en een "Monticule en spirale", een serpentine-heuvel van 8 à 9 meter hoog met hagen en rozen. Beide onderdelen werden door Copijn ("Description") als voorbeelden van Middelleeuwse tuinkunst beschouwd. Even voor het einde aan de westzijde van de grote en opmerkelijke brede oprijlaan met een laanbeplanting van dubbele beuk aan weerszijden, de Zuylenlaan, werd aan de oever van de aldaar gelegen waterpartij de rotstuin aangelegd, die nog grotendeels bewaard is gebleven. Het ontbreken van de in die tijd populaire Japanse of Chinese tuin geeft echter aan dat volledigheid van tuinstijlen en typen niet de overwegende ambitie was. Waarschijnlijk was evenals bij het kasteel een demonstratie van de invloedrijkheid, rijkdom, glorie, legendarische afstamming en ouderdom van de dynastie van de Van Zuylens een van de motieven voor deze gevarieerde gelaagdheid en uitgestrektheid van het park.

Voorts speelde oorspronkelijk ook het idee een rol om het park, evenals het kasteel, gedeeltelijk te restaureren volgens toenmalige romantisch-historiserende restauratie-opvattingen. De tuinarchitect Leonard Springer die in 1893 als eerste voor een ontwerp voor het park werd uitgenodigd, kreeg ondermeer de instructie mee om de openbare wegen (Bochtdijk) en lanen te eerbiedigen. Uiteindelijk bleef alleen het tracé van de Bochtdijk bewaard en de karakteristiek van het verloop van de Haarlaan, die als 'tweede' oprijlaan aan het noordelijk einde haaks omgaat naar het chatelet; wel werd de Haarlaan gedurende het uitvoeringsproces een stuk in westelijke richting verlegd.

In de directe nabijheid van het kasteel werden geometrische tuinen met een decoratief karakter aangelegd. Zij kwamen tot stand gedurende een periode van ruim twintig jaar en werden in die periode verschillende malen gewijzigd. Hun tegenwoordige vorm werd rond en na 1910 gerealiseerd. Ontwerp en uitvoering stammen van H. Copijn, mede op basis van verschillende ideeën van Dr. P.J.H. Cuypers en zijn zoon Ir. Jos. Cuypers, die hiervoor ook schetsen leverden.

De volgende geometrisch deeltuinen zijn te onderscheiden:

- Romeinse tuin, aangelegd door H. Copijn mede op basis van ideeën van Dr. P.J.H. en Ir. Jos. Cuypers; de Romeinse tuin direct ten zuiden van het kasteel ontleent zijn naam aan de vorm van zijn hoofdstructuur, een Romeinse renbaan. Geometrische tuin met paden, grasparterres, gazons, vazen, tuinornamenten en historische beplanting. Het gazon ligt verdiept. Oorspronkelijk was in het midden een vierkant, verhoogd beplantingsvak met een rond, verhoogd vak aan de noord- en zuidzijde. Halverwege de tuin leiden stenen trappen naar twee symmetrisch gespiegeld gekandelaberde lindenbomen, die nog dateren uit de tijd van het hier gesitueerde oude dorp Haarzuilens. De in de tuin geplaatste monumentale kapitelen van klassieke zuilen verwijzen naar de Romeinse tijd en de legendarische afstamming van het geslacht van Zuylen (Colonna). Aan de zuidzijde wordt de tuin afgescheiden door de schutterswal, die aan de oostzijde uitmondt in een bakstenen bastion met schietgleuven;
- Rozentuin en Palmentuin: een in de hoek van de haaks verlopende oprijlaan en kasteelgracht gelegen ensemble van deeltuinen in neorenaissance stijl bestaande uit de in 4 vakken verdeelde rozentuin aan de zuidzijde en de in twee vakken verdeelde Palmentuin (ook wel Buxustuin genoemd). De tuinen worden van elkaar gescheiden door een berceau met in het midden een gebroken zuil ter nagedachtenis aan de overleden zoon Hélien (zie onder). De huidige kruisvormige indeling van de Rozentuin, met in het hart het prieel uit circa 1910, dateert uit 1965 en werd aangelegd in opdracht van Gabriëlle van Zuylen onder instructie van de Engelse tuin- en landschapsarchitect Russel Page. Ook de rozenboog in het midden van de rozentuin dateert uit deze periode. Aan de zuidzijde een herinneringsmonument, opgericht in 1912-1913 naar aanleiding van de dood van de zoon van het echtpaar van Zuylen, Hélien. Bij deze gelegenheid werd de oorspronkelijke aanleg van de Rozentuin, die uit een patroon van 3 lobben bestond, veranderd in een stervorm met in het hart een cirkel; dit patroon bleef tot in 1965 bewaard.

Enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog werd de beplanting van de Palmentuin vernieuwd. De huidige indeling van de Palmentuin dateert uit 1914. De door een pad en pergola omgeven tuin bestaat uit twee gelijke vakken met een patroon van guirlandes en voluten in buxus, waartussen steenslag. De delen worden gescheiden door een pad dat in het centrum een rond rozenperk met vaas als gedenkteken voor de in 1997 overleden baronesse Marie-Hélène de Rothschild-van Zuylen.

De in 1900 aangelegde Rozen- en Palmentuin vervingen het complex van moestuinen dat door vader en zoon Cuypers in de jaren '90 van de 19de eeuw hier was aangelegd.

- Tussen de Rozentuin en Romeinse tuin is aan de oprijlaan, tegenover de stalgebouwen, de buitenmanege gesitueerd, omgeven door stroken heesterbeplanting en parkbos met linden, beuk, kastanjes en plataan. Deze manege is in feite de oudste aan de laan gelegen 'deeltuin'. De baan staat aangegeven op de bonnekaart uit 1908; in dit jaar waren de rozen- en palmentuin nog met bos beplant.

Overige deeltuinen in het Noorderpark:

- 'Grand canal'; het kanaal dat naar afmeting on-Nederlands van allure is werd op de as van de noordelijke toren van het kasteel aangelegd en tussen 1912 en 1915 tot zijn huidige proportie verlengd. Het vormt het centrale motief in deze zogenaamde Franse tuin. Joseph Cuypers merkt hier in 1902 het volgende over op: "De gezichts lijn vanuit het eindpunt Noordelijk in den Franschen tuin naar den hoofdtoren gericht, loopt bijna zuiver Noord-Zuid en deelt het kasteel zoowel in plan als in opstand in twee deelen van gelijken in houd, maar niet volkomen gelijk van vorm; de toren zelf is het toppunt van beide driehoeken (...) Omgekeerd is nu vanuit het kasteel het uitzicht naar den grooten vijver met de daarin springende fontein vrijgebleven". Omstreeks 1965 werd in opdracht van Gabriëlle van Zuylen onder instructie van Russel Page de bosvakken aan weerszijden van het kanaal omlijst door rechte hagen met haagbeuk.

- In 1904 werd ten westen van het 'Grand canal' in de Franse tuin de huidige tennisbaan aangelegd onder supervisie van Copijn.

- Gebastioneerde tuinen ten oosten van het Chatelet en ten oosten van het kasteel, genaamd respectievelijk de Kleine en Grote Cour; omstreeks 1894 gereedgekomen door keermuren en bastions en gracht omgeven deeltuinen tussen het Chatelet en het kasteel. De Kleine Cour werd door Copijn in Middeleeuwse trant aangelegd met spaarzame beplanting, gazon, eenvoudige bloemborders en waterput; de huidige inrichting van de kleine cour met borders met ondermeer Dahlia's dateert uit omstreeks 1965 naar ontwerp van Gabriëlle van Zuylen en Russel Page.

- Centraal op de Grote Cour een grote wagenwielvormige border als zodanig daterend uit het einde van de 19de eeuw: voor de doorsnede van de border was de mogelijkheid om met een zesspan rond de Cour te kunnen gaan bepalend. De inrichting van de border werd omstreeks 1965 enigszins gewijzigd naar ontwerp van Gabriëlle van Zuylen en Russel Page.

- Ten westen van het 'Grand Canal' de zogenaamde Menagerietuin; in historiserende Franse vroeg landschappelijke stijl door Copijn aangelegd parkgedeelte met een kleinschalig patroon van vijvers en slingerpaden. Cuypers vermeldt over dit parkgedeelte: "Noordelijk een bosch en vijvers bewoond door watervogels". De hokken voor watervogels werden omstreeks 1980 verwijderd; toen werd de aanleg van de Menagerietuin ook enigszins vereenvoudigd.

- Het noordelijke gedeelte van het Noorderpark, gelegen tussen de elkaar snijdende wegen Rijndijk en Polderweg, werd als open landschap ingericht en kreeg de naam Klein Limburg. De Polderweg stamt uit de tijd van de parkaanleg en is schuin over de strokenverkaveling aangelegd. Met boomgroepen langs de beide wegen en op het open land en met laanbeplanting in het verlengde van het centrale padenstelsel vanaf het kasteel is het bestaande landschap van de slagenverkaveling getransformeerd tot één grote landschappelijke open eenheid, die een verwijzing inhoudt naar de toenmalige beeldvorming van het Limburgse landschap en die de noordelijke afronding vormt van de grootse aanleg van De Haar.

Omstreeks 1965 werd in het Noorderpark op de plaats van de zogenaamde ossenwei een tweede hertenkamp, de zogenaamde Grote Hertenkamp aangelegd. Een deel van het Zuiderpark werd toen als ossenwei ingericht tot 1974, toen dit park deels als golfterrein in gebruik werd genomen.

Tussen de Bochtdijk en de hoofdoprijlaan, de rechte Zuylenlaan, vanouds de zogenaamde Kleine Hertenkamp.

Het Noorder- en Zuiderpark wordt doorsneden door een patroon van wandelpaden en lanen deels met halfverharding en deels verhard. Al naar gelang het gebruik dit voorschreef is er een verschil in de breedte van de paden: de wandelpaden zijn relatief smaller dan de lanen en de paden die ook geschikt moesten zijn voor wagens en werkverkeer.

Het padenpatroon van het Zuiderpark verloopt voornamelijk in curven. Het padenpatroon in het Noorderpark kenmerkt zich door een variatie van rechte lanen en in curven verlopende paden. Het paden- en lanenpatroon is niet alleen het element dat de hoogtepunten die het park biedt verbindt, maar vertegenwoordigt ook een grote sierwaarde. Met name geldt dit voor de wandelpaden die zich als een sierlijk lint door het park slingeren.

Het park van De Haar kent een rijk assortiment aan bomen en heesters. De lanen zijn voorzien van een laanbeplanting van beuk, eik, kastanje en linde. In de parkweiden solitaires en 'clumps' met ondermeer eik, beuk, kastanje, linde, acacia, es en els. In de nabijheid van de vijverpartijen tevens moerascypres en rododendrons. In de bosvakken een gevarieerde beplanting van ondermeer eik, beuk, kastanje, naaldhout, taxus en hulst.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG van Kasteel De Haar is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ontstaansgeschiedenis;
- als zeldzaam gaaf bewaard voorbeeld van een aanleg in landschapsstijl van Hendrik Copijn, aansluitend op de geometrische delen van de aanleg en liggend in het landgoed van De Haar;
- vanwege het belang van de aanleg voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur;
- vanwege de, ook in detail, gaaf bewaarde structuur;
- vanwege de voor Nederland ongebruikelijke omvang;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 527894

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: TOEGANGSPOORT MET TOEGANGSBRUG.

Rode bakstenen TOEGANGSPOORT geflankeerd door twee ronde torens met achtzijdige bovenbouw onder achtzijdige met leien gedekte spitse daken, in neogotische stijl. Boven de poort een sluitsteen met wapen en tekst 'T HUYS TER HAER. Aan de voorzijde tussen de torens een houten weergang met wapenschilden en gele baksteen. Voorzien van een dubbele toegangsdeur in rood en wit met rijk smeedijzeren beslag. Ervoor de rode bakstenen rondboog TOEGANGSBRUG. De toegangspoort, die door Cuypers rond 1905 werd ontworpen is verbonden met een dienstgebouw, dat deel uitmaakt van het Stalplein.

Waardering

De TOEGANGSPOORT MET TOEGANGSBRUG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats en in dezelfde bouwstijl opgebouwd;
- vanwege de relatie met andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de markering bij de toegang van het kasteelterrein;
- vanwege de gaafheid.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Bijgebouwen kastelen enz.

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527895

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 4: DIENSTGEBOUW MET STALPLEIN MET WATERPUT.

Dienstgebouw uit circa 1900-1914, waarin opgenomen een deels uit 1861 daterende boerderij, dat in 7 ongelijke zijden het STALPLEIN omsluit. Gerealiseerd in Frans georiënteerde eclectische (neogotische en neorenaissance) stijl tijdens de restauratie van kasteel de Haar naar ontwerp van Dr. P.J.H.Cuypers, bevattende stallen, koetshuizen, overdekte wasplaatsen, dienstwoningen en garages, gedeeltelijk opgetrokken op de plaats van de voormalige ridderhofstad Ter Mey en gelegen in de hoek gevormd door de Bochtdijk en de Rijndijk naast de zuidelijke toegangspoort.

Centraal op de binnenplaats is een antieke natuurstenen waterput [mogelijk 18de eeuw], voorzien van een wapen, mogelijk Wittelsbach. De binnenplaats is beplant met Lindes.

De rode bakstenen gevels van de dienstgebouwen zijn gedecoreerd met bakstenen patronen in rood en geel (ruiten: de Haar en zuil: Zuylen; boven de kleine uitgangspoort: swastika als welkomsteken) en geornamenteerd door in rood en wit geschilderde luiken, deuren en dubbele deuren. Het decoratieve gehalte van het complex aan de binnenzijde wordt versterkt door het vakwerk van de paardenstal en op de verdieping van het Koetshuis en de garage. De verschillende bouwlichamen zijn overkapt door met leien gedekte schild- en zadeldaken en door platte daken. Aan de oprijlaanzijde wordt het complex afgesloten door een muur met schietsleuven en schietgaten, een pseudo-middeleeuwse toegangspoort met gebeeldhouwde paardenhoofd - oorspronkelijk voorzien van een dubbele

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

poortdeur - en door een lage ronde toren met weergang (de zog. Benzinetoren). De beide garages zijn wsch. de oudste van Nederland.

Waardering

Het DIENSTGEBOUW MET STALPLEIN MET WATERPUT is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang;

- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats en in dezelfde bouwstijl opgebouwd;
- als historische plaats waar oorspronkelijk de ridderhofstad Ter Mey gelegen heeft; een deel van de grachten van deze ridderhofstad werd in het complex opgenomen;
- vanwege de kenmerkende opzet, van ongewone grootte voor een Nederlands particulier huis en vanwege de zeer vroege combinatie van stallen en garages, waardoor de gebouwen zowel voor tractie als voor gemotoriseerd verkeer bestemd waren;
- vanwege het typisch 19de-eeuwse materiaalgebruik, namelijk gietijzer;
- vanwege de relatie met andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de markering bij de toegang van het kasteelpark;
- vanwege de gaafheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527896

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 5: CHATELET MET KLEINE VOORBURCHT OF COUR EN DUBBELE BRUG NAAR HET KASTEEL.

Gebouw in rode baksteen met beeldhouwde natuurstenen onderdelen zoals erkers en vensteromlijstingen, gerealiseerd in neogotische stijl in verschillende fasen vanaf 1910, bestaande uit toegangspoort met twee houten poortdeuren met smeedijzeren beslag naar de Kleine Voorburcht of Cour en twee vleugels rechts en links van de toegangspoort. Aan de oostzijde omgrachte binnenhof (Kleine Voorburcht of Cour), gedeeltelijk voorzien van rode bakstenen keermuren. Op de Kleine Voorburcht een ronde put van rode baksteen, voorzien van houten deksel, decoratieve smeedijzeren takelconstructie en van vier wapenschilden voorziene huif, met houten ton met smeedijzeren banden. Het houtwerk geschilderd in wit en rood (zilver en keel). Naast de opgang naar de ten oosten hiervan gelegen brug met Duiventoren (zie hieronder) twee natuurstenen beeldhouwde leeuwen met wapencartouches.

In het interieur lambriseringen, houtsnijwerk en geschilderde decoraties uit de bouwtijd. Rond het Chatelet staan diverse beelden, sommige verankerd aan het muurwerk, anderen in nissen. Herkomst, ouderdom, materiaal en voorstelling zijn zeer verschillend.

Verbinding in de vorm van een dubbele brug tussen Chatelet en Kasteel bestaande uit een overkapte gang op rode bakstenen pijlers, geïntegreerd in de borstwering van de Kleine Cour omgaande in een rechte hoek in een dubbele brug naar het Kasteel. Gang en Bovenbrug zijn met houten wanden en glas-in-lood vensters gesloten. Het ensemble

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wordt overkapt door een met leien gedekt schilddak. De brug is geheel in hout opgetrokken en rust op drie rechthoekige stenen pijlers. Ter hoogte van het kasteel gaat de bovenbrug trapsgewijs omhoog.

Waardering

Het CHATELET MET KLEINE VOORBURCHT OF COUR MET PUT EN DUBBELE BRUG NAAR HET KASTEEL is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang;

- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats en in dezelfde bouwstijl opgebouwd en aangelegd;
- vanwege de relatie met andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de ensemblewaarde;
- als belangrijk onderdeel van het oeuvre van Dr. P.J.H.Cuyppers;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de ornamentele waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527897

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 6: DUIVENTOREN MET BRUG.

Rode bakstenen neogotische toegangspoort met houten brug (oorspronkelijk ophaalbrug) met op de hoeken twee ronde bakstenen torens, oorspronkelijk in gebruik als duiventoren, later verbouwd, met leien gedekte torenspitsen. Door Cuypers rond 1910 ontworpen; verbindt de Kleine Cour met de opgang naar de Grote Voorburch of Grote Cour.

Waardering

De DUIVENTOREN MET BRUG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang;

- als onderdeel van een onder internationale historiserende restauratie-opvattingen gerestaureerd middeleeuws kasteelcomplex uit het einde der 19de eeuw;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de ornamentele waarde;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde;
- vanwege de ensemblewaarde;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de markering van de toegang van de Kleine Voorburcht (Kleine Cour) tot de Grote Cour;
- vanwege de gaafheid in combinatie met de bouwstijl.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527898

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 7: FRANSE BRUG.

Rode bakstenen brug onder doorgang met houten kap met zadeldak (leien) in neogotische stijl. De brug, die door Cuypers rond 1900 werd ontworpen verbindt de voorburcht met het parkgedeelte waar het Grand Canal is gesitueerd.

Waardering

De FRANSE BRUG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang;

- als markante uiting van internationaal romantisch historiserende restauratie-opvattingen van een middeleeuws kasteelcomplex uit het einde der 19de eeuw;
- vanwege de gaafheid;
- vanwege de ornamentele waarde;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde;
- vanwege de ensemblewaarde;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de markering van de toegang tot het kasteel;
- vanwege de gaafheid in combinatie met de bouwstijl.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527899

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 8: GROTE VOORBURCHT (GROTE COUR/COUR D'HONNEUR).

Voorburcht met verschillende rode bakstenen bastions met schietsleuven en rondeel. Langs de gehele binnengracht rode bakstenen keermuren. Voorburcht, bastions, rondeel en keermuren werden door Cuypers rond 1900 ontworpen.

Waardering

De GROTE VOORBURCHT (GROTE COUR/COUR D'HONNEUR) is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als markante uiting van internationaal romantisch historiserende restauratie opvattingen van een middeleeuws kasteelcomplex uit het einde der 19de eeuw;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527900

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

571

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 9: KERK OF KAPEL OP KERKEILAND MET TWEE BRUGGEN.

Kerk of Kapel van rode baksteen, gesticht in de veertiende eeuw als dochterkapel van de parochiekerk Kockengen, rond 1420 voor het eerst vermeld, toren mogelijk ouder, verhoogd tijdens de restauratie 1898-1899 en van spits voorzien. Waarschijnlijk gewijd aan St. Etienne (St. Steven). Koor en schip vrijwel vanaf de grond opgebouwd in neogotische stijl 1898-1899 door vader en zoon Cuypers. Bij de herbouw zijn oorspronkelijke onderdelen gekopieerd en hergebruikt. Oud muurwerk verwerkt in transept. Dak met leien gedekt en natuurstenen spuwversiers. Huidig aanzicht interieur voornamelijk uit 1926-1928. Glas-in-loodvensters: 7 gebrandschilderde ramen 1898, met figuren; 1 gebrandschilderd raam 1898 (Noordertransept) met figuren; 2 gebrandschilderde ramen 1898, gekleurd glas; diverse gebrandschilderde ramen met figuren door Pieter Wiegersma, circa 1960-1964 (niet voltooid). Interieur met mozaïekvloeren, geschilderde decoratie en lambrisering van marmeren platen met de 23 heren van de Haar sinds 1165. Witmarmeren hoofdaltaar ontworpen door Pieter Wiegersma, circa 1960-1964. Diverse inrichtingsstukken. Boven de ingang van de toren wapenstein met wapens van Johan van Zuylen van de Haar. In de kapel grafstenen en grafmonumenten, betrekking hebbend op het geslacht van Zuylen. Gebeeldhouwde monumentale grafsteen van Dirck van Zuylen van Nyevelt van de Haar. In koor 3 blauwe natuurstenen grafzerken, waarvan 2 Van Zuylens. Graftombes van Etienne van Zuylen van Nyevelt van de Haar (circa 1934) en Hélin van Zuylen van Nyevelt van de Haar (circa 1913). Van 1959-1964 uitbreiding met achter de sacristie gelegen onderaardse crypte geconstrueerd in circa 1956 met 4 graftombes vervaardigd door Pieter Wiegersma, circa 1961 voor o.a. Egmont van Zuylen van Nyevelt van de Haar en zijn echtgenote Nametalla. Stookruimte met calorifère uit periode herbouw.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kerk of kapel gelegen op eiland met beplanting. Het eiland is afgesloten door een rode bakstenen borstwering, deels in hoogte verspringend, met op enkele hoeken bastionvormige beëindigingen met schietsleuven. De borstwering is verdere gedecoreerd met twee zandstenen bolvormen met gesneden florale versiering en met een zandstenen leeuw met wapenschild. Het eiland wordt verbonden met de Grote Cour en het zuidelijk parkgedeelte door twee BRUGGEN met houten plankier uit circa 1900. Beide bruggen voorzien van een eenvoudige decoratieve leuning van dubbele regels gestoken in 2 x 5 bewerkte stijlen in rood en wit onder met lood bewerkte beklede pijlvormige sluitstukken. De brug aan de zijde van de Grote Cour verbonden door rode bakstenen bruggenhoofd met muurwerk met schietsleuven.

Waardering

De KERK OF KAPEL OP KERKEILAND MET TWEE BRUGGEN is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als historische plaats waar oorspronkelijk de kapel van Haarzuilens gelegen heeft; een deel van de middeleeuwse kapel werd in het nieuwe gebouw opgenomen;
- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats en voor een belangrijk deel in dezelfde bouwstijl opgebouwd;
- vanwege de kenmerkende opzet, van ongewone grootte voor een Nederlands particuliere buitenplaats;
- vanwege het typisch 19de-eeuwse materiaalgebruik, waaronder gietijzer;
- vanwege het interieur, waaronder oude grafstenen en graftombes uit de periode 1913-1934 en de periode 1959-1964, ontworpen door de beeldhouwer Pieter Wiegersma;
- vanwege de relatie met andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de markante plaats in het kasteelpark en bij het kasteel;
- vanwege de gaafheid als een met middeleeuwse onderdelen gebouwde neogotische kerk of kapel en handhaving van de middeleeuwse grondplan en gedeeltelijke gevelopstanden;
- als belangrijk onderdeel van het oeuvre van Dr. P.J.H. en Ir. Jos. Cuypers.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Monumentnummer*: 527901

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 10: TUINSIERADEN IN DE ROZENTUIN.

A. Aan de zuidzijde van de rozentuin gesitueerde natuurstenen HALFRONDE BANK met griffioenen ter afsluiting. Centraal monumentale gedenksteen met het wapen Van Zuylen in hoogreliëf, eronder een plaquette met de tekst: 'ce jardin des roses a été créé en souvenir de notre adoré fils Hélin. Que ces roses lui redisent, chaque fois qu'elles fleuriront, notre amour pour lui et l'affreuse détresse dans laquelle nous a plongés sa mort 1912-1913.' De bank voorafgegaan door een hardstenen trap van vier treden en aan weerszijden van de trap en ter afsluiting van dit tuingedeelte 13 stenen PUTTI, voorstellende zintuigen en jaargetijden, op ornamentele rechthoekige sokkels. (1 ontbreekt thans).

B. In het hart van de rozentuin gelegen ROZENPRIEEL op cirkelvormige grondslag uit circa 1900 bestaande uit 6 halve marmeren zuilen waarboven een smeedijzeren koepelvormige treillage. In het prieel een cirkelvormige kuipvormige fontein op veelzijdig voetstuk met twee draken en 8 spuwversiersels.

C. Aan de noordzijde van de Rozentuin gesitueerde lange, smeedijzeren BERCEAU uit circa 1913 met verhoogd koepelvormig middenstuk waaronder een herinneringsmonument in de vorm van een gebroken zuil op baksteenfundering. met inscriptie 'la beauté de notre fils/ était merveilleuse/ le tombeau devait/cependant l'engloutir/dans le jardin de la vie/il n'est pas de haut cypres/que le vent de la mort ne finisse pas déraciner/et je ne m'étonne plus/devoir tant de roses/que la terre/puisque tant de jeunes gens/aux joues roses/y dorment

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eternellement 1912-1913.'

Waardering

De TUINSIERADEN IN DE ROZENTUIN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde;
- de zeldzaamheidswaarde als ornamenteel ensemble die in een tuinarchitectonisch kader een herinneringswaarde uitdrukken.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

Monumentnummer*: 527902

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 11: TUINSIERADEN IN DE PALMENTUIN.

Twee monumentale stenen, kelkvormige VAZEN uit circa 1900 op rechthoekige stenen sokkel, voorzien van twee ramskoppen, gesteld op eenvoudige, geprofileerde basementen, uitgevoerd in Franse kalksteen, gelegen in het hart van de buxusparterres. Ontwerp P.J.H. Cuypers.

Waardering

De TUINSIERADEN IN DE PALMENTUIN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

Monumentnummer*: 527903

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 12: TUINSIERADEN IN DE ROMEINSE TUIN.

A. Vier hoge natuurstenen monumentale VAZEN EN SOKKELS uit één stuk. Sokkels rechthoekig, vazen urnvormig met bloemmotief op de hals en afgesloten aan bovenzijde door een bloemstuk, circa 1900, uitgevoerd in Franse kalksteen, ontworpen door Cuypers. Vazen per paar geplaatst op het lange verhoogde terreingedeelte aan weerszijden van de Romeinse Tuin.

B. Vier monumentale kelkvormige TUINVAZEN uit circa 1900, versierd met ramskoppen en guirlandes, staande op hoge rechthoekige sokkels, Franse kalksteen, ontworpen door Cuypers. Vazen geplaatst tegen de hoeken van het verdiepte gedeelte van de Romeinse Tuin.

C. Twee Corinthische KAPITELEN in wit marmer, aan weerszijden van het centrum van de Romeinse Tuin, 19de eeuw.

D. Vier hardstenen TRAPPEN van vier treden uit de aanlegperiode van het park, gelegen in het midden van de twee lange en korte zijden van de Romeinse Tuin als overgang tussen het hogere en het lagere tuingedeelte.

E. BANK IN ROMEINSE TUIN

In de Romeinse tuin staat een hardstenen bank, vermoedelijk samengesteld uit een blad en poten van verschillende

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

herkomst. De onderdelen dateren waarschijnlijk uit de 19de eeuw.

Waardering

De TUINSIERADEN IN DE ROMEINSE TUIN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

Monumentnummer*: 527904

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 13:

Twee cirkelvormig bakstenen BASTIONS TUSSEN ROMEINSE TUIN EN ZUYLENLAAN, op de Z.O. en N.O.-hoek van de tuin, uit de restauratieperiode van het huis.

Waardering

De cirkelvormig bakstenen BASTIONS TUSSEN ROMEINSE TUIN EN ZUYLENLAAN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527905

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 14: SIERSMEEDIJZEREN BRUG.

Siersmeedijzeren platte BRUG uit circa 1900 (gerestaureerd) over de waterarm tussen de slotgracht en de Bochtdijk.

Waardering

De SIERSMEEDIJZEREN BRUG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527906

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 15: TUINSIERADEN AAN DE WESTZIJDE VAN DE ZUYLENLAAN, IN PARKDEEL IN LANDSCHAPSSTIJL.

A. meer dan manshoge stenen HERCULES uit circa 1900 op rechthoekige sokkel.

B. 2 monumentale kelkvormige VAZEN op slanke rechthoekige sokkels ter markering van het begin (westzijde) van de Zuylenlaan.

C. natuurstenen ZUILFRAGMENT met taps uitzwenkend bovenstuk, cirkelvormig, met trigliefen en leeuwenkoppen, thans gelegen in de berm aan de noordzijde van de Zuylenlaan.

D. Hertenkamp met houten HERTENVERBLIJF in Chaletstijl op rechthoekige grondslag met aan weerszijden uitzwenkende verdieping onder rieten zadeldak met overstek. Aan de noordwestzijde de dubbele entree deur met daarboven een hooiluik.

Waardering

De TUINSIERADEN AAN DE WESTZIJDE VAN DE ZUYLENLAAN, IN PARKDEEL IN LANDSCHAPSSTIJL zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

Monumentnummer*: 527907

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 16: RUSTIEKE BRUG TUSSEN KASTEELGRACHT EN VIJVER IN LANDSCHAPSSTIJL.

Licht gebogen rustieke houten BRUG uit circa 1900 met houten plankier en leuning met takken in rustieke trant (boomstammen) over de doorgang van de kasteelgracht naar de grote vijver.

Waardering

De RUSTIEKE BRUG TUSSEN KASTEELGRACHT EN VIJVER IN LANDSCHAPSSTIJL is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527908

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Locatie

bij de Zuylenlaan

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

271

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 17: ENTREEHEK TER AFSLUITING VAN DE ZUYLENLAAN.

Siersmeedijzeren spijlenhek ter afsluiting van de Zuylenlaan (oostzijde) uit circa 1900 bestaande uit eenvoudig regelwerk met centraal een dubbel entreehek, aan de bovenzijde deels afgesloten door pijlpunten en voluten en aan weerszijden afgesloten door een natuurstenen blokpijler onder afgeplatte piramidevormige afdekplaat. Aan weerszijden vleugelstukken in identiek hekwerk (iets lager) aan de uiteinden kwartcirkelvormig inzwenkend en vervolgens naar achteren omgaand in een rechte hoek.

Waardering

Het ENTREEHEK TER AFSLUITING VAN DE ZUYLENLAAN aan de oostzijde is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527909

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Eikslaan

Nr*

6

Toev.*

Postcode*

3455 SL

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

E

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1379

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 18: PORTIERSWONING AAN DE ZUYLENLAAN.

Rode bakstenen portierswoning uit circa 1910 op rechthoekige grondslag onder met geglazuurde Oud-Hollandse pannen in rood en groen gedekt puntdak met centrale schoorsteen. Aan de voorzijde (oprijlaanzijde) centraal gelegen de entree met bovenlicht met aan weerszijden een venstertravee met meerruits schuiframen. Aan de overige gevels is de woning eveneens van meerruits schuiframen voorzien van luiken met aan de onderzijde zandlopervormig motief in rood en wit. Aan de achterzijde een aanbouw onder lessenaarsdak.

Waardering

De PORTIERSWONING AAN DE ZUYLENLAAN is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ensemblewaarde;
- de doelmatige vormgeving.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 527910

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 19: TUINSIERADEN IN FRANSE TUIN.

A. 16 TUINVAZEN uit circa 1900 in Franse kalksteen en natuursteen aan weerszijden van het Grand Canal, kelk- of urnvormig, paarsgewijs tegenover elkaar geplaatst en per paar gelijk. Hieronder vallen ook de 4 hoge kelkvormige vazen rondom de kom aan de noordzijde alsmede de pompoenvormige met rocaille-motieven op kwartzuilvormig voetstuk en de kapiteelvormige vazen in Marotstijl eveneens op kwartzuilvormig voetstuk aan weerszijden van deze kom gelegen. De overige vazen staan op een rechthoekige sokkel.

B. Aan het noordeinde van het Grand Canal een marmeren SCULPTUUR bestaande uit een mannen- en een vrouwenfiguur met bloemmotieven (thans in ruïneuze staat) op brede cirkelvormige sokkel. Circa 1900.

C. 2 monumentale kelkvormige TUINVAZEN uit circa 1900, versierd met ramskoppen en guirlandes, staande op hoge rechthoekige sokkels, Franse kalksteen, ontworpen door Cuypers, geplaatst aan het begin van het Grand Canal.

D. 4 monumentale natuurstenen VAZEN uit circa 1900 staande bij de ronde kom; 2 urnvormig, 2 met guirlandes.

E. 2 monumentale natuurstenen VAZEN uit circa 1900 staande langs de rechte zijde van het Grand Canal tussen de ronde kom en de grote uitgeschulpte kom.

F. Aan de oostzijde van het Grand Canal, geplaatst in een zijlaan, BEELD van een Franse filosoof op hoge

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rechthoekige sokkel, circa 1900.

Waardering

De TUINSIERADEN IN DE FRANSE TUIN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

Monumentnummer*: 527911

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kasteellaan	1		3455 RR	Haarzuilens	Bij	
Stalplein	1			Haarzuilens		
Stalplein	2			Haarzuilens		
Stalplein	3			Haarzuilens		
Stalplein	4			Haarzuilens		
Stalplein	6			Haarzuilens		
Stalplein	7			Haarzuilens		

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1120

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 20: MOESTUINMUUR MET TOEGANGSPOORT MET SPIJLENHEK.

Rode bakstenen moestuinmuur met steunberen en ezelsrugafdekking uit circa 1900 die de voormalige moestuin begrenst (deels in ruïneuze staat). Aan de westzijde de toegangspoort naar het park, bestaande uit twee rode bakstenen pijlers met ezelsrugafdekking, gesteund door lagere steunbeertjes. Daartussen een ijzeren spijlenhek eindigend in gespleten pijlpunten. Het ondergedeelte van het hek bestaat uit een ijzeren plaat met strepen beschilderd met de kleuren van De Haar.

Waardering

De MOESTUINMUUR MET TOEGANGSPOORT MET SPIJLENHEK is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 527912

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

793

Vleuten

D

794

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 21: RUSTIEKE BRUG TUSSEN FRANSE TUIN EN GROTE HERTENKAMP.

Rustieke houten BRUG uit circa 1900 met houten plankier op houten pijlers tussen Franse Tuin en de Grote Hertenkamp met leuningen met takken in rustieke trant.

Waardering

De RUSTIEKE BRUG TUSSEN FRANSE TUIN EN GROTE HERTENKAMP is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527913

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 22: TENNISHUISJE.

Tennishuisje op rechthoekige grondslag onder rieten tentdak waarvan het oostelijk dakschild in het midden iets opbolt. Aan deze zijde de entree voorafgegaan door een open veranda, rustend op vier houten pijlers. De oostwand van het tennishuisje is geheel beglaasd bestaande uit een dubbele schuifentree deur met meerruits venster onder getogen bovenlicht met meerruits venster met aan weerszijden 2 meerruits vensters, met meerruits bovenlicht. De gevels worden afgesloten door een eenvoudige ornamentele daklijst met klossen in rood en wit. De omgaande plint van het gebouwtje in steen. De wanden in verticale kraaldelen. In de zuidwand een plaquette met de stichtingsdatum (1912), marmer in een houten geprofileerde lijst.

Waardering

Het TENNISHUISJE is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de bouw als voorbeeld van een tennishuisje uit het begin van de 20ste eeuw;
- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 527914

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 23: BRUG LIMBURG.

Brug, gelegen over een uitloper van de grote landschappelijke vijver in het noordelijke gedeelte van het Noorderpark. Rustieke houten overdekte brug uit circa 1900 op houten pijlers onder rieten zadeldak met overstek en met uitzicht op de vijverpartij (ZW-zijde). Aan de ene zijde wordt het dak gestut door 5 houten pijlers waartussen leuning met takken in rustieke trant.

Waardering

De BRUG LIMBURG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de architectonische vormgeving;
- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde;
- de zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527915

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 24: GROTE HERTENKAMP MET houten HERTENVERBLIJF

Hertenkamp in chaletstijl op rechthoekige grondslag met aan weerszijden uitzwenkende verdieping onder rieten zadeldak met overstek. Aan de NW-zijde de dubbele entree deur met erboven een hooiluik.

Waardering

De GROTE HERTENKAMP MET HERTENVERBLIJF is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Hertenkamp (L)

Monumentnummer*: 527916

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 25: PLATTE BRUG.

Platte brug uit circa 1905 over de noordelijke vijver zonder leuningen op ronde pijlers, bekleed met cement, bewerkt als boomstammen.

Waardering

De Platte Brug is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527917

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

E

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1194

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 26: RUSTIEKE BRUG IN BETON IN HET ZUIDERPARK.

Rustieke BRUG in het Zuiderpark uit circa 1905, met betonnen, gecementeerde rechte leuning met korte rechte staanders waartussen vulwerk van imitatie rustieke takken. Recht plankier, gestut door rechte en schuine imitatie balken. In betonnen staanders, balken, leuning en vulwerk zijn imitatie houtnerven en schors getekend. Brug heeft grote ornamentele waarde in het park en ligt op de zichtas vanuit het kasteel in het Zuiderpark.

Waardering

De Rustieke Brug in beton in het Zuiderpark is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde;
- de zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527918

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

270

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 27: RODE BAKSTENEN BRUG OP BOCHTDIJK.

Op Bochtdijk in het Zuiderpark gelegen rode bakstenen BOOGBRUG met eenvoudige ijzeren leuning, uit circa 1900.

Waardering

De bakstenen brug op de Bochtdijk in het Zuiderpark is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 527919

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

270

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 28: RUSTIEKE BRUG IN BETON MET HEK OVER DE BOCHTDIJK.

Grote rustieke BRUG over de Bochtdijk uit circa 1906 als verbinding tussen het Noorder- en Zuiderpark, met betonnen, gecementeerde rechte leuninggen met korte rechte staanders waartussen vulwerk van imitatie rustieke takken. Recht plankier, gestut door rechte en schuine imitatie balken. In betonnen staanders, balken, leuninggen en vulwerk zijn imitatie houtnerven en schors getekend. Brug heeft grote ornamentele waarde voor de gehele parkaanleg en voor het gezicht vanaf de Bochtdijk. De brug werd in 1997 gerestaureerd.

Aan de noordzijde van deze brug een ornamenteel smeedijzeren hek, dat waarschijnlijk uit dezelfde tijd dateert. De ornamentele gietijzeren pijlers aan weerszijden worden bekroond door een bol. Het hek is wit en rood geschilderd.

Waardering

De RUSTIEKE BRUG IN BETON MET HEK OVER DE BOCHTDIJK is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde;
- de zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Brug(L)

Monumentnummer*: 527920

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Vleuten

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Parkweg

Nr*

3

Toev.*

Postcode*

3451 RH

Woonplaats*

Vleuten

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

E

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1193

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 29: Voormalige BOSWACHERSWONING.

De woning is gelegen in de zuidhoek van het Zuiderpark aan een oude toegangslaan. Het pand dateert van 1924 in welk jaar het werd gebouwd naar ontwerp van E.G. Baars. Het is in rode baksteen opgetrokken op vrijwel vierkante plattegrond met een hoog opgaand rieten zadeldak met wolfseind aan de voorkant. De voorgevel is asymmetrisch van indeling met een paneeldeur met zijlicht onder een luifel op inspringende consoles aan de linkerkant en een driezijdig uitgebouwde erker met afdak met platte blauwe pannen aan de rechter kant. Op de verdieping een vierlichts venster met glas-in-lood in de bovenlichten en rollaag. In de linker zijgevel twee vensters waarvan één met luiken. Op het midden van het dak een vierkante schoorsteen. In beide dakvlakken een gebogen dakkapel. Aan de achterkant een schuur onder rieten zadeldak met nokvorsten.

Waardering

De voormalige boswachterswoning is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de gaafheid;
- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 527921

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Wethouder de
Greeflaan

Nr*

15

Toev.*

Postcode*

3455 SB

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Locatie

Wethouder de
Greeflaan

17

3455 SB

Haarzuilens

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

752

Vleuten

D

751

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 30: TWEE DIENSTWONINGEN.

Blok van twee dienstwoningen onder een doorlopend zadeldak met blauwe pannen tussen de topgevels. De woningen staan op het erf van de voormalige hofboerderij aan de rand van het park. De woningen werden in 1953 in opdracht van de eigenaar van het kasteel gebouwd en werden ontworpen door architect W. Dijkman uit Zeist in een bij de buitenplaats passende Oud-Hollandse stijl.

De woningen van één bouwlaag en een kapverdieping hoog hebben witgeschilderde bakstenen gevels. De toegangen zijn in de zijgevels geplaatst. In de naar het park gerichte voorgevel vier symmetrisch geplaatste roedenvensers met luiken, geschilderd in de kleuren van De Haar en twee kleinere vierruits vensters. Goot op houten klossen. In het dakvlak vier dakkapellen. Aan de achterzijde bevinden zich twee kleine uitbouwen onder een aangekapt lessenaarsdak.

Waardering

De TWEE DIENSTWONINGEN zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats;
- wegens de relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- wegens de gaafheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 530011

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 31: BRUG.

Over de noordelijke vijver ligt een brug met ornamentele smeedijzeren leuning, bestaande uit een vakkenindeling met kruisvormige door een krul beëindigde invulling. De brug is gerestaureerd, waarbij de buitenste liggers vernieuwd zijn. De balustrade en landhoofden zijn origineel, de landhoofden zijn tegenwoordig aan het oog onttrokken, omdat zij bij de restauratie zijn afgetimmerd ter voorkoming van afkalving.

Waardering

De BRUG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ornamentale waarde;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

Monumentnummer*: 530012

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 32: BANK bij het tennishuisje.

Bij het tennishuisje staat een bank van Franse kalksteen, met een verfijnde vormgeving. De bank is waarschijnlijk geïmporteerd uit het buitenland en dateert vermoedelijk uit het begin van de 19de eeuw. De huidige locatie is gekozen na de restauratie van de bank in overleg met landschapsarchitect Michael van Gessel. Daarvoor stond de bank in de Rozentuin.

Waardering

De BANK bij het tennishuisje is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ornamentele waarde;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinbank

Monumentnummer*: 530013

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 33: FONTEIN.

Aan het begin van het Grand Canal gelegen FONTEIN op trommelvormige zuil, samengesteld met dubbel waterbekken, met middeleeuwse motieven in reliëf, bekroond door leeuwenkopjes. Circa 1900.

Waardering

De FONTEIN is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentale waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Fontein (L)

Monumentnummer*: 530014

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 mei 2006
Kadaster deel/nr: 13479/152

Complexnummer

527891

Complexnaam

De Haar

Woonplaats*

Haarzuilens

Gemeente*

Utrecht

Provincie*

Utrecht

Straat*

Kasteellaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

3455 RR

Woonplaats*

Haarzuilens

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Vleuten

Sectie*

D

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

794

Vleuten

D

793

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 34: HEK.

In de opslag bevindt zich een ornamenteel smeedijzeren hek, vermoedelijk daterend van omstreeks 1900, dat veel overeenkomst vertoont met het hek bij de brug over de Bochtdijk. De ornamentele, gecanneleerde gietijzeren pijlers worden bekroond door een bol. Het hek is wit en rood geschilderd. Het zal na restauratie op een nader te bepalen locatie weer in het park geplaatst worden.

Waardering

Het HEK is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang vanwege:

- de ornamentele waarde;
- de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument